

Sistematiik Derleme

12. Hafta

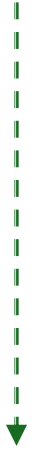
Doç. Dr. Doėukan ÖZEN

Kanıtı Dayalı Tıp;

- Sistemli arayışlarla elde edilebilecek en iyi kanıtların, bilimsel kaynakların sağladığı nesnel bilgilerin, mesleksel deneyim ve olgunun özellikleri ile birleştirilmesi ve bunun bilimsel etik çerçevesinde yapılmasıdır.
- Kanıtı dayalı tıp uygulamaları, gerçeğe en güvenilir şekilde ulaşabilmek, bilimsel ve eleştirel düşünciyi teşvik etmek gibi nedenlerle günümüzde hızla önem kazanmaktadır.
- Yeni bilgilere gereksinim günümüzde kanıtı dayalı tıp uygulamalarının hızla yaygınlaşmasına neden olmaktadır.

Kanıt piramidi

En yüksek

En düşük

Geleneksel Derleme vs Sistematik Derleme vs Meta Analizi

Geleneksel Derleme nedir?

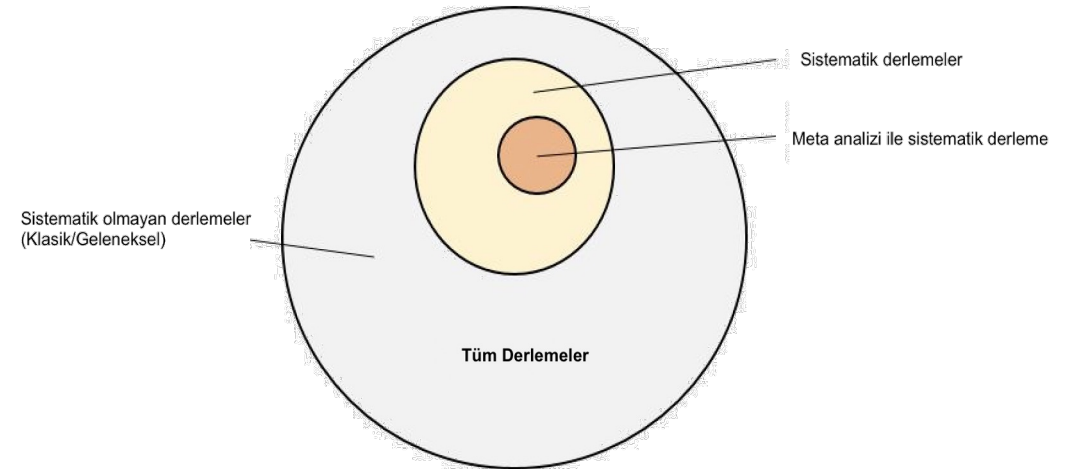
- Belirli bir konuda yayınlanmış iki veya daha fazla çalışmanın üzerinde inceleme yapılarak bulgu, sonuç ve değerlendirmelerini sentezleyen çalışmalardır. Genellikle o alanda uzman olan kişiler tarafından belirli bir yöntem izlenmeksizin, farklı yollarla ve farklı kaynaklardan elde edilen bilgilerin derlendiği yazılardır.

Meta analizi nedir?

- Farklı yer ve zamanda yapılmış, yayınlanmış ve yayınlanmamış araştırma sonuçlarını bir araya toplama, birleştirme ve topluma ilişkin parametre tahminleri yapma prosedürlerini içeren **analitik/istatistiksel** bir yöntemdir.

Sistematik Derleme nedir?

- Belli bir konuda yapılan orijinal araştırmaların çok detaylı ve geniş bir biçimde taranıp, dışlanma ve dahil edilme kriterleri kullanılarak, bulguların sentez edildiği bilimsel incelemesidir.

Sistematik derleme ve Meta analizinin aksine; Geleneksel derlemelerin bilimsel bir çalışma olarak kabul görülmeme nedenleri

- Sübjektif olabilirler ve yanlılık içerebilirler,
- Literatür taraması yeterli olmayabilir,
- Literatür seçimi kriterleri net olarak belirlenmemiştir,
- Derlemeyi yaparken kullanılan metot tanımlanmamıştır,
- Genellikle nicel değerlendirme içermezler ve küçük etkileri göz ardı ederler,
- Okuyucu derlemenin kalitesi konusunda emin olmayabilir,
- Okuyucu derlemeyi tekrarlayamaz ve dolayısıyla sonuçları doğrulayamaz,
- Çalışmada kanıtlarının bilimsel dayanaklara mı ya da kişinin deneyimlerine göre mi verildiği anlaşılmaz,
- Elde edilen sonuçlar, aynı konuda başka bir uzman tarafından yapılan derlemenin sonuçlarından farklı olabilir

Sistemantik derleme ve Meta analizi;

8.09.2025

- Sistemantik derleme ve Meta analizlerin temel ortaya çıkış nedeni, karmaşık ve çelişkili görünen bu durumdan anlamlı ve uygulanabilir sonuçlar çıkartmaktır.
- Sistemantik derleme ve Meta analiz kanıt piramidinin en üstünde yer alır ve klinikçilere ve tıbbi araştırmacılara çeşitli çalışmaların sonuçlarını özetleyen nicel yöntemler sunar ve sonuçların birleştirilmesi ile ortak yargıya ulaşmalarını sağlar.

Sistemik derlemelerin daha çok bilimsel bilgi içermeleri ve kabul görölme nedenleri şöyle sıralanabilir;

- Daha objektiftirler, daha az yan ve hata içerirler,
- Literatür taraması belirli bir yöntem ile yapıldığından çok daha kapsamlıdır ve tekrar edilebilir,
- Literatür taraması için kullanılan metotlar çalışmada açıkça belirtilir,
- Çalışmaları seçerken kullanılan kriterler açıkça belirtilir,
- Derlemeye dâhil edilen çalışmaların kaliteleri değerlendirilir,
- Araştırmaların verileri birleştirirken en küçük kanıtlar / etkiler bile derlemeye dâhil edilir,
- Araştırmacılar sistemik derlemeyi tekrar edip sonuçlarını doğrulayabilirler.

Sistematiik derleme hazırlamanın aşamaları;

- 1. Aşama: İşin Tanımlanması - Araştırma sorusunun çerçevesi belirlenir.
- 2. Aşama: Bilgi İçin Tarama Yapma
- 3. Aşama: Kanıt Kalitesinin Değerlendirilmesi ve Analiz
- 4. Aşama: Kanıtın Sunumu ve Özetlenmesi
- 5. Aşama: Kanıtın Tartışması
- 6. Aşama: Sistematiik Derlemenin Sunumu
- 7. Aşama: Dış Hakemler ve Yayınlama

